

Nr 8

Justitiekottets betänkande i anledning av motion om avskaffande av den disciplinära bestraffningsrätten inom statens järnvägar.**Motionen***Yrkande*

I motionen 1971: 645 av herr *Magnusson* i Kristinehamn *m. fl.* (vpk) yrkas »att riksdagen i skrivelse till regeringen begär att en skyndsam utredning tillsättes med inriktning att utifrån de synpunkter som här har anförts avskaffa de nuvarande disciplinära bestraffningsbestämmelserna enligt Svensk Författningssamling nr 844 år 1965».

Motivering

Motionärerna framhåller att de ifrågavarande bestämmelserna vid olika tillfällen varit utsatta för kritik av berörd personal, som menat att något speciellt domstolsväsende för de statsanställda inte borde vara påkallat; man har bl. a. påpekat risken för dubbelbestraffning.

Härefter redogöres för omständigheterna i ett under 1970 inträffat fall där de disciplinära bestraffningsreglerna tillämpats på ett sätt som i pressen ansetts inte höra hemma i modern tid. Uppfattningen bland allmänheten tycks enligt motionärerna också vara att »privata domstolar i stil med den här praktiserade bör avskaffas». Motionärerna nämner vidare att ärendet slutgiltigt avgjorts av regeringsrätten (i november 1970) och att SJ föreslagit en utredning i syfte att reformera ifrågavarande regler.

Motionärerna anser att det borde finnas möjligheter att avskaffa de nuvarande bestämmelserna om disciplinär bestraffning inom SJ utan att man frångår kravet på att bl. a. förare inom järnvägstrafiken från trafiksäkerhetssynpunkt skall bedömas inom statens järnvägar.

Gällande bestämmelser

Vid sidan av brottsbalkens regler om ämbetsansvar finns i *statstjänstemannalagen* (1965: 274) regler om disciplinansvar för statligt anställda tjänstemän. Enligt 19 § i denna lag kan flertalet statstjänstemän i administrativ ordning ådömas disciplinStraff, om de av försummelse, oförstånd eller oskicklighet åsidosätter vad som åligger enligt lag, instruktion eller annan författning, särskild föreskrift eller tjänstens beskaffenhet. DisciplinStraffen är varning, löneavdrag under högst trettio dagar, suspension i högst tre månader och, för tjänsteman som ej är an-

ställd med fullmakt, avsättning. Till avsättning får en tjänsteman dock dömas endast om han gjort sig skyldig till svårare fel eller inte låtit sig rätta av tidigare bestraffning. Till förekommande av dubbelbestraffning har i 21 § givits regler om förhållandet mellan domstols och förvaltningsmyndighets bestraffning.

Frågor om disciplinpåföljder avgörs inom statsförvaltningen vanligen av myndighetens styrelse eller av en särskild nämnd inom myndigheten. I fråga om förfarandet i disciplinärenden finns för statens järnvägars verksamhetsområde särskilda regler i en *kungörelse* (1965: 844) om *handläggningen av disciplinärenden hos statens järnvägar*. I kungörelsen föreskrivs ett system med föreläggande av disciplinstraff. Om sådant föreläggande godkänns av den misstänkte, gäller det som beslut. Om det inte godkänns, hänskjuts frågan till ett kollegium, bestående av generaldirektören jämte tre enhetschefer. Talan mot kollegiets beslut får föras hos regeringsrätten.

Ämbetsansvarskommittén

Efter Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallades i juni 1966 sakkunniga för utredning av frågan om ämbetsansvar och disciplinärt ansvar i offentlig tjänst. I direktiven för de sakkunniga, *ämbetsansvarskommittén*, uttalas bl. a. att sanktionssystemet inom den offentliga tjänstemannasektorn företer ett splittrat mönster; somliga tjänstemän har enbart ämbetsansvar, andra har både ämbetsansvar och disciplinärt ansvar och andra åter har endast disciplinärt ansvar. Att nå fram till ett mera enhetligt och konsekvent uppbyggt sanktionssystem var enligt direktiven en av de angelägnaste uppgifterna i samband med utredningsuppdraget. I ett principbetänkande (SOU 1969: 20) har kommittén redovisat de mera grundläggande principer, som kommittén funnit sig böra utgå från vid uppbyggnaden av ett för offentliga funktionärer avsett sanktionssystem. Kommittén beräknas enligt årets riksdagsberättelse slutföra sitt arbete under år 1971.

Framställning från statens järnvägar

Statens järnvägar har i skrivelse den 25 augusti 1970 hos Kungl. Maj:t hemställt om tillsättandet av en särskild utredning i syfte bl. a. att upphäva reglerna om handläggning av disciplinärenden hos statens järnvägar.

Framställningen har den 22 januari 1971 av Kungl. Maj:t överlämnats till ämbetsansvarskommittén för att i berörd del övervägas vid kommitténs arbete.

Tidigare riksdagsbehandling

Det i motionen upptagna spørsmålet har behandlats i en enkel fråga vid 1971 års riksdag (nr 25), besvarad av kommunikationsministern den 11 februari 1971 (prot. 1971: 23).

Utskottet

I motionen hemställes om utredning i syfte att upphäva bestämmelserna om disciplinärt ansvar i kungörelsen (1965: 844) om handläggningen av disciplinärenden hos statens järnvägar.

Som framgår av redogörelsen ovan är frågan om ämbetsansvar och disciplinärt ansvar i offentlig tjänst föremål för utredning genom en statlig kommitté. Till kommittén, ämbetsansvarskommittén, har för beaktande i samband med utredningsuppdraget överlämnats en framställning från statens järnvägar vari bl. a. innefattas det yrkande som motionen upptar.

Motionärernas önskemål om utredning är således redan tillgodosett. Anledning överväga någon riksdagens åtgärd i anledning av motionen föreligger därför inte.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1971: 645.

Stockholm den 6 maj 1971

På justitieutskottets vägnar

ASTRID KRISTENSSON

Närvarande: fru Kristensson (m), fröken Bergegren (s), fröken Mattson (s), herrar Dockered (c), Ernulf (fp), Johansson i Växjö (c), Jönsson i Malmö (s), Westberg i Ljusdal (fp), Nygren (s), Schött (m), fru Hjelm-Wallén (s), fru Bergander (s), herrar Fransson (c) och Alf Pettersson i Malmö (s).

